

**Силабус освітньої компоненти
«АНАТОМІЯ СВІЙСЬКИХ ТВАРИН»**

для здобувачів вищої освіти **1-2 курсу денної форми**
здобуття освіти
освітньої програми «**Хвороби дрібних домашніх тварин**»
спеціальності «**211 Ветеринарна медицина**»
галузі знань «**21 Ветеринарія**»
другого (магістерського) рівня вищої освіти

ВИКЛАДАЧ

Захар'єв Андрій Вікторович

vagabond19973@gmail.com

1. **Назва закладу вищої освіти та підрозділу:** Національний фармацевтичний університет, кафедра біологічної хімії та ветеринарної медицини
2. **Адреса:** 61168, м. Харків, вул. Куликівська, 12, тел.: (057)706-30-99
3. **Веб-сайт:** <http://biochem.nuph.edu.ua>
4. **Інформація про викладача:**

Захар'єв Андрій Вікторович – кандидат ветеринарних наук, доцент, доцент кафедри. Досвід науково-педагогічної діяльності – 22 роки, сфера наукових інтересів – патологічна анатомія тварин, цитологія, гістологія та ембріологія. Практикуючий лікар ветеринарної медицини-патоморфолог.

5. **Консультації:** відбуваються кожного понеділка з 12.05 до 12.50.

6.. **Анотація освітньої компоненти:** «Анатомія свійських тварин» як базова дисципліна, орієнтована на підготовку висококваліфікованих фахівців-магістрів за спеціальністю 221 Ветеринарна медицина є одним із найважливіших предметів у ветеринарній освіті. Анатомія свійських тварин в системі вищої ветеринарної освіти відноситься до однієї з важливих фундаментальних дисциплін, на знанні якої здійснюється вся наступна підготовка лікарів ветеринарної медицини, покликаних вирішувати задачі попередження захворювань, проведення діагностичних, профілактичних і лікувальних заходів, здійснення ветеринарно-санітарних і судових експертиз.

7. **Мета викладання освітньої компоненти:** викладання освітньої компоненти «Анатомія свійських тварин» є засвоєння студентами будови органів, систем органів свійських тварин; визначення на анатомічних препаратах, муляжах, атласах, малюнках топографо-анатомічних взаємовідносин органів тварин, оцінювання вікових, статевих та індивідуальних особливостей будови органів, що відповідає цілям освітньо-професійної програми підготовки випускників закладу вищої освіти відповідно до блоку її змістовного модулю та визначаються змістом тих системних знань і умінь, якими повинен оволодіти магістр з ветеринарної медицини.

Компетентності відповідно до освітньої програми:

Soft- skills / Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної галузі та професії.

Hard-skills / Фахових (ФК):

ФК 1. Здатність встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів – ссавців, птахів, комах (бджіл), риб та інших хребетних.

ФК 2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час професійної діяльності.

ФК 3. Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час фахової діяльності.

9. Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 3. Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.

10. Статус освітньої компоненти: обов'язкова

11. Пререквізити освітньої компоненти: вивчення освітньої компоненти «Анатомія свійських тварин» базується на попередньому вивченні наступних дисциплін: «Латинська мова», «Зоологія» або «Прикладна біологія з основами генетики тварин».

12. Обсяг освітньої компоненти: 360 годин (12 кредитів ЕКТС), з них: лекцій – 42 годин, практичних занять – 144 години, самостійна робота – 174 години.

13. Організація навчання:

Формат викладення освітньої компоненти: читання лекцій та проведення практичних занять.

Зміст освітньої компоненти:

МОДУЛЬ 1. СОМАТИЧНА ГРУПА СИСТЕМ ОРГАНІВ**Змістовий модуль 1. Osteологія та синдесмологія**

Тема 1. Вступ до анатомії. Методи дослідження в анатомії. Анатомічна номенклатура. Вісі і площини тіла. Основні закономірності онтогенезу. Поняття про орган, систему органів, групи систем органів. Опорно-руховий апарат. Кісткова система. Поділ скелету на відділи та ланки. Органогенез кістки. Загальна характеристика кісток. Класифікація кісток.

Тема 2. Скелет тулуба. Хребці; Хребтовий стовп. Видові особливості будови хребців. Варіації будови та аномалії хребтового стовпа

Тема 3. Кістки грудної клітки. Ребра та груднина. Грудна клітка в цілому.

Тема 4. Скелет голови. Розвиток черепа. Поділ черепа на відділи. Вісцеральний (лицевий) череп. Топографія. Порожнини. Отвори, канали.

Тема 5. Скелет голови. Мозковий череп. Видові особливості будови.

Тема 6. Скелет поясу кінцівок. Видові особливості будови.

Тема 7. Скелет вільного відділу кінцівок. Видові особливості будови.

Тема 8. З'єднання кісток. Класифікація з'єднань кісток. Класифікація суглобів. З'єднання кісток осевого скелету: з'єднання кісток черепа. З'єднання хребців, кісток грудної клітки.

Тема 9. З'єднання грудного поясу. З'єднання вільної грудної кінцівки. З'єднання тазового поясу. З'єднання вільної тазової кінцівки.

Змістовий модуль 2. Міологія та дерматологія

Тема 10. Вчення про м'язи – міологія. М'яз, як орган. Будова м'яза. Класифікація м'язів. Допоміжні органи м'язової системи: сухожилкові піхви, бурси, фасції.

Тема 11. М'язи плечового поясу. М'язи та фасції ділянки шиї, холки, спини і попереку.

Тема 12. М'язи, фасції ділянки грудної клітки. Діафрагма.

Тема 13. М'язи, фасції ділянки живота. Біла лінія живота. Пахвинний канал. Черевні ділянки.

Тема 14. М'язи та фасції грудної кінцівки: м'язи що діють на плечо-лопатковий, ліктьовий суглоби, зап'ястковий суглоб і суглоби пальців кисті.

Тема 15. М'язи та фасції тазової кінцівки: м'язи що діють на кульшовий, колінний суглоби, заплесновий суглоб і суглоби пальців ступні.

Тема 16. М'язи і фасції голови: мімічні і жувальні м'язи

Тема 17. Система органів шкірного покриву (дерматологія): будова шкіри, будова залозистих і рогових похідних шкіри.

МОДУЛЬ 2. СПЛАНХНОЛОГІЯ ТА СЕРЦЕВО-СУДИННА СИСТЕМА

Змістовий модуль 1. Спланхнологія

Тема 18. Загальна спланхнологія. Поняття про нутрощі. Апарат травлення, функції і поділ його на відділи. Загальні принципи будови трубочкоподібних і паренхіматозних органів. Поділ черевної порожнини на відділи. Органи головної кишки: органи ротової порожнини та глотка. Органи передньої кишки: стравохід і шлунок. Видові особливості будови органів

Тема 19. Органи середньої і задньої кишки: тонкий і товстий відділи кишківнику, застінні травні залози: будова печінки і підшлункової залози. Видові особливості будови органів. Топографія органів апарату травлення черевної порожнини.

Тема 20. Апарат дихання, його функції і поділ на відділи: верхні дихальні шляхи: ніс з носовою порожниною, носоглотка, гортань, трахея, бронхи. Будова легень. Видові особливості будови органів.

Тема 21. Органи сечовидільної системи: класифікація і будова нирок, їх функції. Анатомія сечовивідних шляхів, їх статеві особливості.

Тема 22. Статева система самців: будова сім'яників, сім'яникового мішка, додаткових статевих залоз, видові особливості будови сечостатевого каналу.

Тема 23. Статева система самок: будова яєчників, яйцепроводів, матки, піхви, сечостатевого присінку, видові особливості будови органів.

Змістовий модуль 2. Ангіологія (Органи серцево-судинної системи)

Тема 24. Загальна характеристика інтегральної групи систем органів. **Закономірності будови і функції серцево-судинної системи.** Серце, топографія. Осердя (перикард). Будова стінки серця. Провідна система серця. Кровопостачання та іннервація серця

Тема 25. Вчення про судини – ангіологія. Артерії, вени, судини мікроциркуляторного русла: будова та функції. Кола кровообігу. Особливості кровообігу у плода. Судини дуги аорти, грудної аорти, черевної аорти.

Тема 26. Судини грудної кінцівки (гілки пахвової артерії). Судини органів і стінок тазової порожнини і тазових кінцівок (гілки зовнішньої та внутрішньої клубових артерій)

Тема 27. Гілки загальної сонної артерії, артерії голови

Тема 28. Вени великого кола кровообігу: топографія основних магістральних вен тулуба, кінцівок, голови, гілки ворітної вени. **Органи лімфатичної системи:** головні лімфатичні судини, топографія основних лімфатичних вузлів (на прикладі собаки). Органи кровотворення та імунного захисту: будова тимуса і селезінки.

МОДУЛЬ 3. СИСТЕМА ЗАЛОЗ ВНУТРІШНЬОЇ СЕКРЕЦІЇ. НЕРВОВА СИСТЕМА І ОРГАНИ ЧУТТІВ. АНАТОМІЯ СВІЙСЬКОЇ ПТИЦІ.

Змістовий модуль 1. Система залоз внутрішньої секреції. Соматична нервова система.

Тема 29. Система залоз внутрішньої секреції

Тема 30. Вчення про нервову систему – неврологія. Поділ нервової системи на відділи. Структурна одиниця нервової системи – нейрон. Рефлекторна дуга. **Центральна нервова система:** будова спинного мозку і його оболонки. **Периферійна нервова система:** Спино-мозковий нерв, спинномозкові вузли, склад волокон. Будова і топографія грудних нервів.

Тема 31. Будова і топографія шийних нервів. **Нерви плечового сплетіння.** Будова і топографія поперекових і крижових спинномозкових нервів. **Нерви попереково-крижового сплетіння.** Зони іннервації спинномозкових нервів.

Тема 32. Центральна нервова система: розвиток і будова головного мозку, мозкові шлуночки, мозкові оболонки. Поділ головного мозку на відділи, основні структури кінцевого, проміжного, середнього, заднього і довгастого мозку.

Тема 33. Загальна характеристика гілкування, топографія і зони іннервації **черепно-мозкових нервів** (нервів голови).

Тема 34. Вегетативна нервова система. Симпатична автономна нервова система. Парасимпатична автономна нервова система.

Тема 35. Органи чуттів. Поняття про закономірності будови аналізаторів. Анатомія зорового аналізатора, рівноважно-слухового аналізатора, нюхового аналізатора, аналізатора смаку.

Тема 36. Анатомія свійської птиці.

14. Види та форми контролю:

Поточний контроль: усне опитування, складання тестових завдань, вирішення ситуаційних (розрахункових) задач.

Контроль змістових модулів: усне опитування, складання тестових завдань, вирішення ситуаційних (розрахункових) задач.

Форма семестрового контролю: семестровий залік/семестровий диференційований залік.

Умови допуску до контролю змістових модулів: для допуску до контролю змістовних модулів необхідна наявність мінімальної кількості балів за теми (заняття) попереднього змістового модулю.

Умови допуску до семестрового контролю: поточний рейтинг більше 60 балів, відсутність невідпрацьованих пропусків практичних занять, виконання всіх вимог, які передбачені робочою програмою освітньої компоненти.

15. Система оцінювання освітньої компоненти: Результати семестрового контролю у формі семестрового заліку оцінюються за 100-бальною, недиференційованою шкалою («зараховано», «не зараховано») та за шкалою ECTS.

Бали з освітньої компоненти нараховуються за таким співвідношенням:

Види оцінювання	Максимальна кількість балів (% від кількості балів за модуль - для змістових модулів)
Змістовий модуль 1: ... - оцінювання тем (1-9) - (робота на заняттях: усне опитування, складання тестових завдань, вирішення ситуаційних (розрахункових) задач; - контроль змістового модуля 1 (складання тестових завдань, вирішення ситуаційних (розрахункових) задач)	50 %
Змістовий модуль 2: ... - оцінювання тем (10-17) - (робота на заняттях: усне опитування, складання тестових завдань, вирішення ситуаційних (розрахункових) задач; контроль змістового модуля 1 (складання тестових завдань, вирішення ситуаційних (розрахункових) задач)	50 %
Семестровий контроль	100%
Змістовий модуль 1: ... - оцінювання тем (18-23) - (робота на заняттях: усне опитування, складання тестових завдань, вирішення ситуаційних (розрахункових) задач; - контроль змістового модуля 1 (складання тестових завдань, вирішення ситуаційних (розрахункових) задач)	50 %
Змістовий модуль 2: ... - оцінювання тем (24-28) - (робота на заняттях: усне опитування, складання тестових завдань, вирішення ситуаційних (розрахункових) задач; контроль змістового модуля 1 (складання тестових завдань, вирішення ситуаційних (розрахункових) задач)	50 %
Семестровий контроль	100%
Змістовий модуль 1: ... - оцінювання тем (29-36) - (робота на заняттях: усне опитування, складання тестових завдань, вирішення ситуаційних (розрахункових) задач; - контроль змістового модуля 1 (складання тестових завдань, вирішення ситуаційних (розрахункових) задач)	100 %
Семестровий контроль	100%

Самостійна робота здобувачів вищої освіти оцінюється під час поточного контролю та під час контролю змістового модуля.

16. Політики навчальної дисципліни: Політика освітньої компоненти («правила гри») визначається вимогами кафедри до здобувача вищої освіти при вивченні освітньої компоненти щодо академічної доброчесності, щодо відвідування занять, щодо дедлайнів, відпрацювання, підвищення рейтингу, ліквідації академічної заборгованості, щодо оскарження оцінки з освітньої компоненти (апеляцій) тощо.

Політика щодо академічної доброчесності ґрунтується на засадах академічної доброчесності, наведених в ПОЛ «Про заходи щодо запобігання випадків академічного плагіату у НФаУ». Списування при оцінюванні успішності здобувача вищої освіти під час контрольних заходів на практичних заняттях, контролю змістових модулів та семестрового екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування викладачем.

Політика щодо відвідування занять. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відвідувати навчальні заняття (ПОЛ «Про організацію освітнього процесу НФаУ») згідно з розкладом (<https://nuph.edu.ua/rozklad-zanyat/>), дотримуватися етичних норм поведінки.

Політика щодо дедлайнів, відпрацювання, підвищення рейтингу, ліквідації академічної заборгованості. Відпрацювання пропущених занять здобувачем вищої освіти здійснюється відповідно до ПОЛ «Положення про відпрацювання студентами пропущених навчальних занять та порядок ліквідації академічної різниці в навчальних планах у НФаУ» згідно з встановленим на кафедрі графіком відпрацювань пропущених занять.

Підвищення рейтингу та ліквідація академічної заборгованості з освітньої компоненти здійснюється здобувачами освіти відповідно до порядку, наведеного в ПОЛ «Про порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у НФаУ». Здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися усіх строків, визначених кафедрою для виконання видів письмових робіт з освітньої компоненти. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку – до 20% від максимальної кількості балів за даний вид роботи.

Політика щодо оскарження оцінки з освітньої компоненти (апеляцій). Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження (апеляцію) оцінки з освітньої компоненти, отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до ПОЛ «Положення про оскарження результатів семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти у НФаУ».

17. Інформаційне та навчально-методичне забезпечення освітньої компоненти:

Обов'язкова література	<ol style="list-style-type: none"> 1. Анатомія свійських тварин: підручник / С.К. Рудик, Ю.О. Павловський, Б. В. Криштофорова та ін.; за ред. С.К. Рудика. – К.: Аграрна освіта, 2001. – 575 с. 2. Костюк В.К., Левчук В.С. Анатомія свійських тварин (комплект кодопосібників). К., Аграрна освіта, 2003. – 184 с. 3. Костюк В.К. Атлас анатомії свійських тварин. Osteологія. Навчальний посібник. К., Аграрна освіта, 2001. – 78 с.
Додаткова література для поглибленого вивчення освітньої компоненти	<ol style="list-style-type: none"> 1. Акаевский А.И., Юдичев Ю.Ф., Селезнев С.Б. Анатомия домашних животных. М., Аквариум, 2005. – 640 с. 2. Слесаренко Н.А., Бабичев Н.В., Торба А.И., Сербский А.Е. Анатомия собаки. Висцеральные системы (спланхнология): учебник. СПб, Издательство «Лань», 2004. – 88 с. 3. Слесаренко Н.А., Бабичев Н.В., Дуткаринов Е.С., Капустин Ф.Р. Анатомия собаки. Соматические системы: учебник. СПб, Издательство «Лань», 2003. -96 с. 4. Фольмерхаус Б., Фревейн Й. Анатомия собаки и кошки (пер. с нем.). М., «Аквариум Бук», 2003. – 580 с. 5. Климов А.Ф., Акаевский А.И. Анатомия домашних животных: учебное пособие. СПб, Издательство «ЛАНЬ», 2003. – 1040 с. 6. Бойд Д.С., Патерсон К., Мэй А.Х. Топографическая анатомия

	<p>собаки и кошки: цветной атлас (пер. с англ.). М., Скорпион, 1998. – 190 с.</p> <p>7. Хрусталева И.В., Михайлов Н.В., Шнейберг Я.И., Жеребцов Н.А., Слесаренко Н.А., Криштофорова Б.В. Анатомия домашних животных. М., Колос, 2000. – 704 с.</p>
Актуальні електронні інформаційні ресурси (журнали, сайти тощо) для поглибленого вивчення освітньої компоненти	<p>1. Бібліотека НФаУ: e-mail library@nuph.edu.ua</p> <p>2. Сайт дистанційного навчання: www.pharmel.kharkiv.edu</p> <p>3. Сайт Word Organization for Animal Health: http://www.oie.int/</p>
Система дистанційного навчання Moodle	https://pharmel.kharkiv.edu/moodle/course/view.php?id=3048

18. Технічне й програмне забезпечення освітньої компоненти: мультимедійне обладнання, презентації та відеозаписи лекцій.